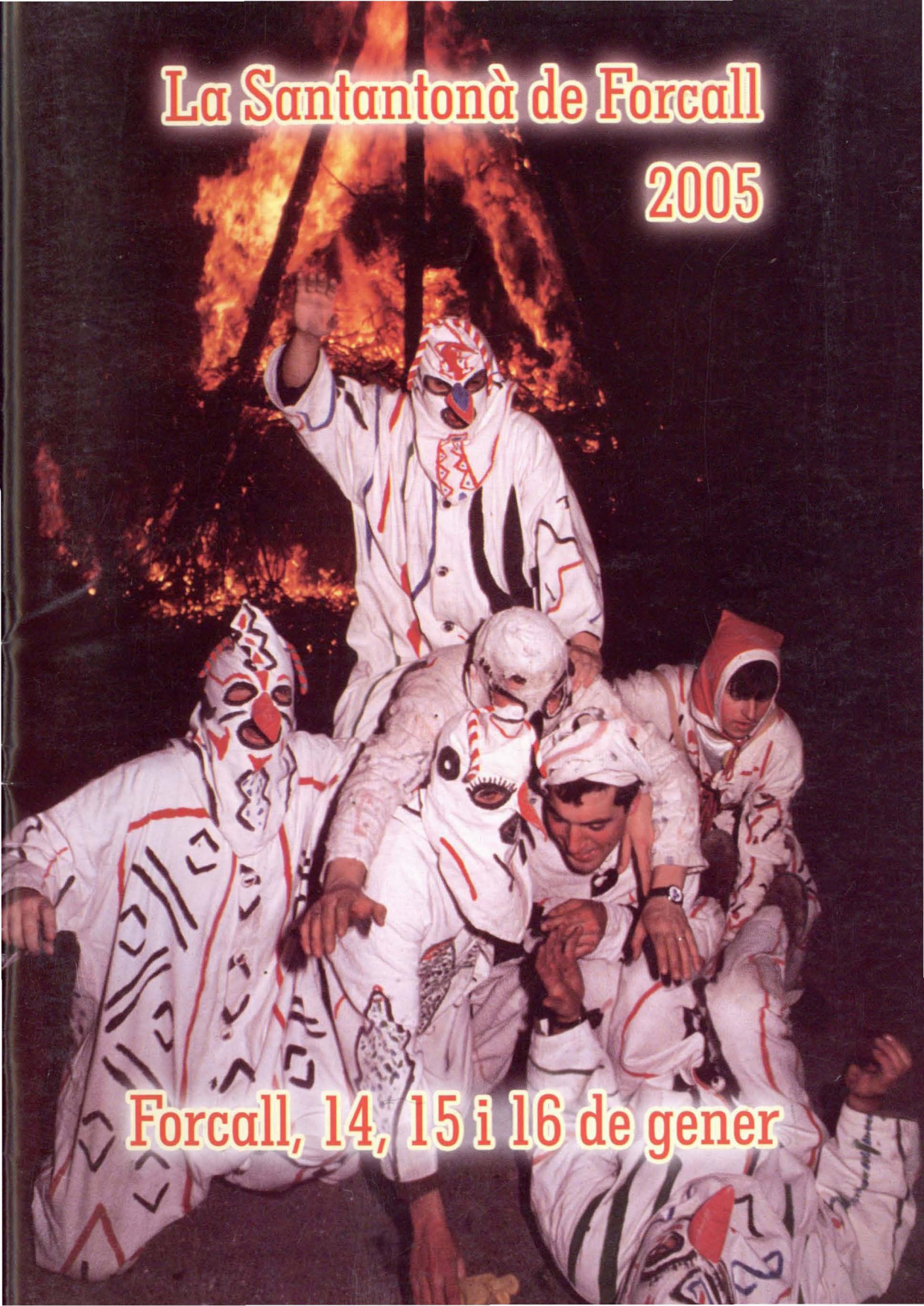

La Santantonà de Forcall

2005

Forcall, 14, 15 i 16 de gener

PROGRAMA DE FESTES QUE LA VILLA DE FORCALL DEDIQUE A SANT ANTONI ABAT

FORCALL 14, 15 i 16 DE GENER DE 2005

SALUTACIÓ DE L'ALCALDE

Un any més em dirigic a vosaltres des d'aquestes línies per a desitjar-vos lo millor per a les festes de Sant Antoni i també per a la resta de l'any.

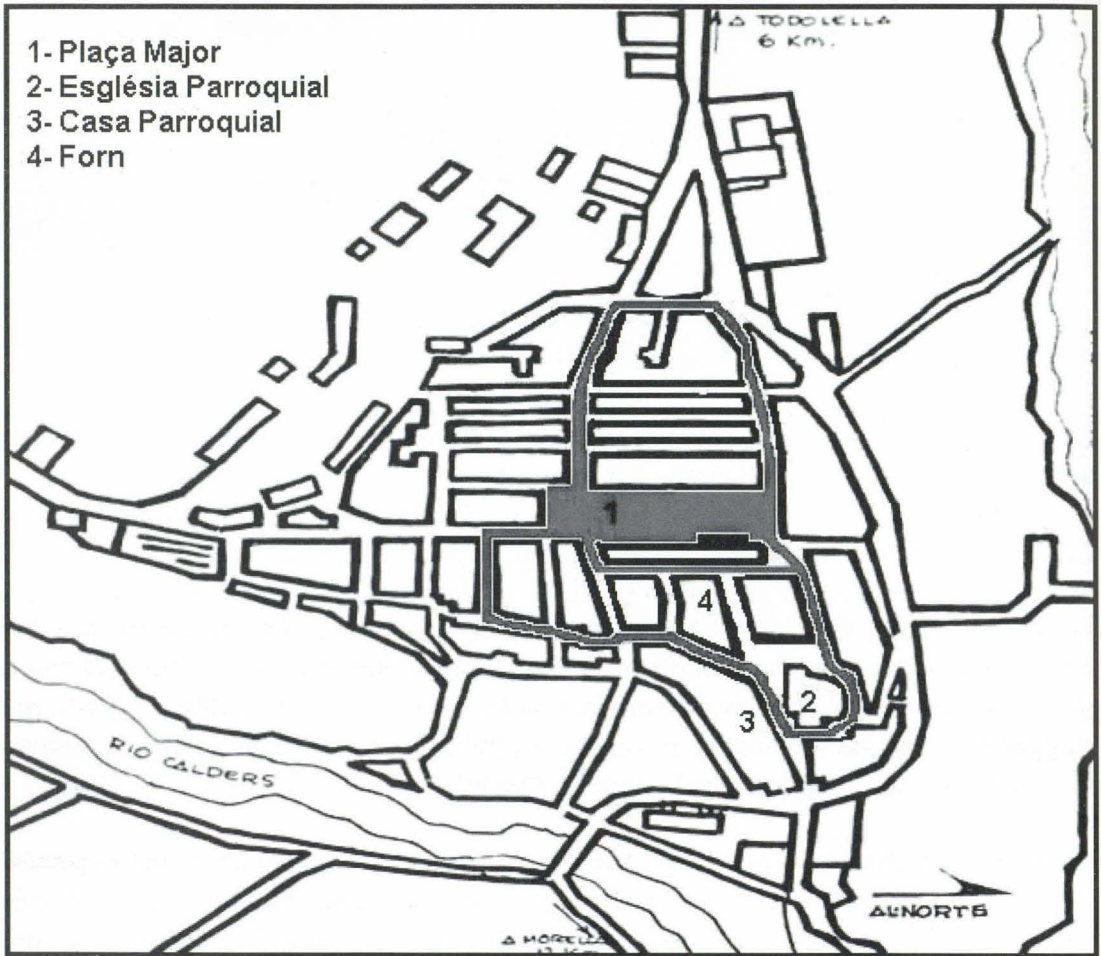
Com molts coneixereu s'esta dunt a terme la declaració de la nostra festa "La Santantonà" com a Be d'Interès Cultural Inmaterial, amb aquesta protecció els forcallans i forcallanes conseguirem una major protecció per a la festa, aconseguint que en la mateixa es puguen implicar de manera més efectiva institucions privades o públiques per tal de dur endavant estudis, filmacions, promocions i altres fets que sense cap dubte faran que la festa medieval del foc sigue més reconeguda per estudiosos i antropòlegs i més coneguda per la gent en general.

Des d'aquestes línies volia a més mostrar el nostre agraïment a les persones, institucions i entitats que ja han mostrat el seu suport a aquesta declaració. A més també volem començar una campanya de suport per a que la festa de Sant Antoni pugue ser declarada festa d'interès turístic nacional i ho volem fer a partir d'aquest Sant Antoni. Segur que en l'ajuda de tots vosaltres ho conseguirem.

Santiago Pérez Peñarroya

ITINERARI SANTANTONADA

- 1- Plaça Major
- 2- Església Parroquial
- 3- Casa Parroquial
- 4- Forn

SALUTACIÓ DEL MOSSÈN

Un any més, al ple de l'hivern, el nostre poble s'omple de festa per recordar i agrair a Sant Antoni la seva intercessió davant de Deu.

Quin goig veure tanta gent que participa d'una pila d'actes, tots ells, herència d'una tradició de moltes generacions de forcallans. Som un poble que conservem amb orgull la nostra història però també necessitem viure el que celebrem, amb l'esperit que tingueren els qui ho van iniciar. Esperit de fer poble, de fer festa, de viure amb alegria el do de la vida, d'agraïment a Déu per la seva fidelitat vers nosaltres...

Tots participarem dels actes preparats i, de ben segur, invitarem a amics nostres perquè visquem aquesta festa tan entranyable en honor del sant.

Que aquest any la nostra plaça, la nostra Església, els nostres carrers i les nostres cases s'omplin d'alegria en aquesta festa i en totes les que al llarg de l'any celebrarem.

Bona festa de Sant Antoni i Bon any.

Mossèn Javier

PROGRAMA DE FESTES EN HONOR A SANT ANTONI ABAT 2005

DESEMBRE

DIA 26, diumenge

2º dia de Nadal. "Portà del maio". Coincidint amb el solstici d'hivern.

GENER

DIA 8, dissabte

Pastà de les Rolletes.
Tallà de la llenya que vestirà la barraca.

DIA 14, divendres

A les 00:00 Encesa de les tronques que continuaran enceses durant tot el cap de setmana.

A les 8:00 Despertà pels gaiteros i els tabalers. Volta pel poble de l'esquellot per dos membres de la Santantonà.

A les 13:00 (les 12 velles). Ritual de la Plantà del maio, una vegada incorporada la capolleta. Clavar les costelles. Volteig general de campanes, anunci de festes.
Per la vesprada: Revestiment de la barraca amb ramatge verd. Antigament els masovers contribuïent amb dos carregues de llenya cadascun.

A les 21:30 Santantonà, culminació i apoteosi de la festa profano-religiosa. Eixirà la comitiva des dels locals de l'Ajuntament per recórrer els principals carrers del poble. En arribar a la plaça, Encesa i cremà de la barraca pels cremallers, exaltació del foc. Mentre les botargues (dimonis) donen voltes per la foguera, disparant coets borratxos. Els sants, nugats i obligats pels dimonis són introduïts dins la barraca en flames, on són cremats.

Consumida la monumental foguera es realitza la processó del matxos pel poble, després de donar dos voltes per la barraca en brases. Benedicció dels animals pel senyor Rector des del balcó de la Casa Abadía. A continuació cavallers i ramalers

van a casa del primer Majoral a replegar la coqueta de mitja lliura.

DIA 15, dissabte
Festa de Sant Antoni
Abat

A les 8:00 Despertà pels gaiteros i tabalers. Toc d'oració i volteig general de campanes.

A les 11:00 Misa solemne presidida pel Reverendíssim i Excel.lentíssim Sr. Xavier Salinas (bisbe de Tortosa).

A continuació processó general, recorrent els principals carrers de la població i visita a casa dels majorals.

A les 12:30 Cercavila.

A les 16:45 Llaurà i sembrà (simulació) en la Plaça Major. Recorda una cerimònia màgica per conseguir bona collita. Avui dels solcs surten llepolies pels menuts.

Durant aquest acte desfilaran totes les disfresses de Carnestoltes que, anticipant-se a tots els que es fan a la resta del món, en aquest municipi s'han vingut celebrant sempre coincidint amb la festivitat de Sant Antoni. S'anima a la gent a participar.

A les 20:00 Tradicional ball rodar.

A les 24:00 Actuació d'orquestra al pabelló de Festes.

DIA 16, diumenge

Dia dels Botets

A les 13:00 Rostida de xulles en la plaça Major. Els majorals proporcionaran a tots els assistents el pa, el vi, les olives.

A les 16:00 Volta per la vila dels components de la Santantonà i majorals, per recollir conills i pollastres que es donaran com a premis als guanyadors de les diferents competicions.

DIA 17, dilluns

Sant Antoni

A les 10:00 Misa en sufragi dels Cofrades difunts. Al final, elecció i nomenament de nous majorals.

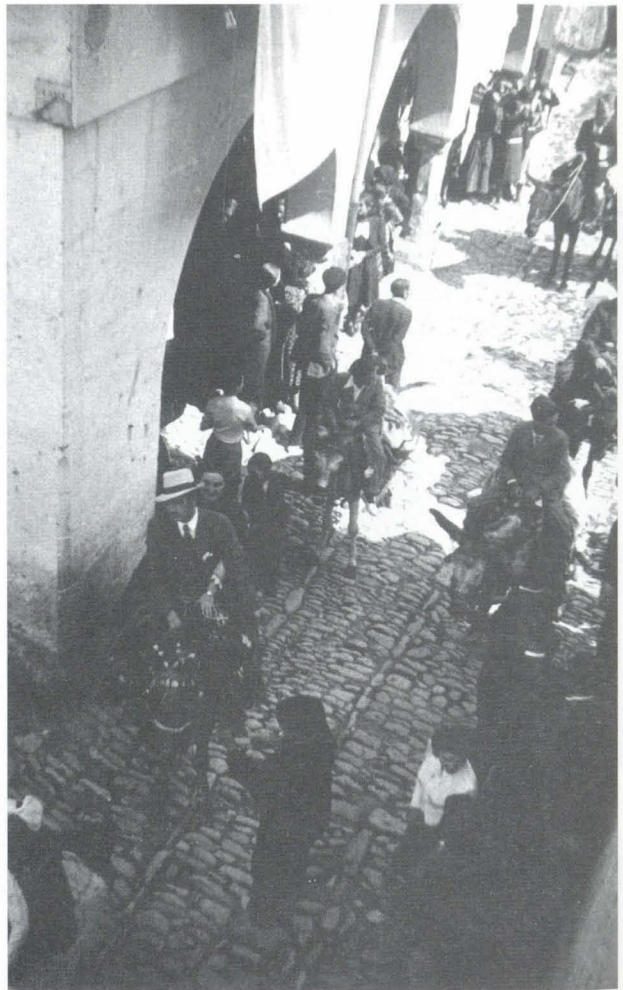

INFORME SOBRE LA DECLARACIÓ COM A BE D'INTERÈS CULTURAL DE LA SANTANTONADA DE FORCALL.

1. La festa com a patrimoni cultural

Al si de la modernitat, i a través del seu filtre, la festa es transforma en el que avui és, un universal cultural que, adaptant-se, al canvi social i a les condicions de la globalització cultural, s'ha convertit en celebració reflexiva de la identitat, porta d'accés a la transcendència de la pròpia quotidianitat i emergència d'un temps especial on es busca la recuperació del sentit davant la desorientació d'un món destradicionalitzat, globalitzat, sotmès a riscos creixents i en vertiginosa recomposició.

És al fil d'aquesta configuració socio-històrica de la festa que advertim com aquesta es transforma en una mena de condensador patrimonial, perquè, en primer lloc, la festa mateixa és en sí patrimoni cultural, i agrupa béns materials i immaterials, cultes i populars, mobles i immobles, tradicionals i moderns; i en segon lloc es funciona com a agent redimensionalitzador del patrimoni no festiu. Per les anteriors raons la festa es converteix en celebració ritual i vivència social del patrimoni, aspecte que li confereix potencialitat i atractiu com a possible recurs turístic, el qual es susceptible de posar-se al servei d'un desenvolupament integral. Així, la relació entre festa i patrimoni exemplifica el fenomen creixent de la patrimonialització de la cultura, al mateix temps que il·lustra la modernització de la festa. En aquest sentit, doncs, la festa apareix redefinida com a contenidor

per tant un fet internacional i nacional, reconegut oficialment des de no fa molts anys dins del concepte de patrimoni cultural, el caràcter patrimonial de les festes.

La participació dels agents socials i el caràcter reflexiu i intens de la festa fa que aquesta, en tant que condensador patrimonial, es presente com a celebració transcendent del patrimoni, el qual es transforma en patrimoni viscut pel subjecte celebrant festiu. En aquest sentit la festa representa la reflexivitat ritual del patrimoni, que com la pròpia festa, apareix en estat fluid, canviant i expansiu. Així, en la mesura que la festa es transforma, es produeix una contínua revisió i actualització de la tradició, que al mateix temps implica la plasticitat i redefinició social del patrimoni. Les festes, en suma, en establir fórmules més o menys directes de connexió am el patrimoni, es converteixen en condensadors patrimonials susceptibles de ser interioritzats pels subjectes socials, en tant que litúrgia de la identitat local i resposta reflexiva als riscos inherents a la modernitat globalitzada.

2. La Santantonada del Forcall com a patrimoni cultural festiu.

La festa en honor a Sant Antoni apareix molt arrelada a les comarques valencianes de del segle XIV, en el que ja figura documentalment datada alguna confraria sota l'advocació del sant (Morella i els seus llogarets). Sant Antoni fou un sant anacoreta oriental nascut a l'Egipte central en 251 i mort el 17 de gener de 356, data de la seua festivitat. Prova la devoció que se li tributa en terres valencianes és la fundació

de confraries sota l'advocació del sant, des del segle XIV, així com un bon nombre d'esglésies i ermites dedicades al sant. En la iconografia popular es representat amb una vestidura talar, creu de Tau a sobre el pit i rosari de gálbules de xiprer, en algunes ocasions, un gaiato del que sol penjar una campaneta i llargues i blanques barbes. La seua imatge està estretament associada a un porquet, per la qual cosa també se li coneix com a Sant Antoni del Porquet o de les Barbes Blanques. Se'l considera patró especialment del animals domèstics i les cavalleries majors associats a la vida rural agrària i als llauradors.

En terres valencianes la celebració de la festa abraça a tota la Comunitat Valenciana, on han de destacar-se les fogueres de Canals i Borriol, o les santantonades dels Ports amb Forcall al cap, l'espectacularitat de Vilanova d'Alcolea i la seua matxà, l'enginy de les lloes de Benicarló o la publicata de Albocàsser, les representacions de Vilafranca o altres celebracions com les que tenen lloc a Elx, Énguera, Xirivella, València, Elda, Alberic, Benigànim, Altea o Planes de la Baronia, entre d'altres.

Tradicionalment, la festa de Sant Antoni s'ha vingut celebrant els dies 16 i 17 de gener, tot i que la modernització del món rural ha dut al trasllat de la festa al cap de setmana més proper. Normalment, i com passa a Forcall, el primer dia de festa ho és de celebració profana, mentre el segon revesteix un caràcter més formalment religiós, per més que també s'inclouen activitats lúdiques populars.

Les santantonades de les comarques valencianes del nord, de les que la de Forcall constitueix un exemple ben pregon, tenen una estructura semblant, tot i que a Forcall apareixen unes singularitats ben especials, que atorguen a la Santantonada local uns valors patrimonials específics. Les festes comencen amb els preparatius, que a Forcall s'inicien a l'estiu i on majorals i organitzadors fan la previsió econòmica de la festa. L'acapte, les subhastes o col·lectes serveixen per ajuntar fons destinats, en espècie o en diner, per a la festa. A Forcall la rifa del gorrinet, estesa per altres contrades, es manifesta en la rifa d'un moltó.

El primer dia de festa, el 16 de gener, es fa la despertà i la volta de l'esquellot, que anuncia la festa. Tot seguit es planta l'arbre maio, tallat el dia de Sant Esteve, a la plaça Major del poble, i posteriorment se'l revesteix amb brancatge verd, ja que actua com a pilar central o eix de sustentació de la barraca de Sant Antoni. El maio sol incorporar en el seu extrem superior la capolla (un capoll del mateix arbre), i sobre ell s'apuntalen altres pins també desramats (les costelles o costellers), fins construir una estructura cònica i fofa, que és revestida amb llenya baixa (malea), per tal de formar les parets i el sostre de la barraca, a l'interior de la qual s'accedeix a través de dues obertures.

Això no obstant, l'acte més brillant i ric de la festa és la pròpiament dita Santantonada, el propòsit original de la qual, en el context de la cultura rural tradicional, és la imploració a Sant Antoni per a que es mostre protector amb l'obtenció d'una bona collita i la reproducció del bestiar. La foguera conté també elements de purificació ritual i de victòria sobre el mal. La Santantonada de Forcall té importants connotacions de representació teatral popular, amb l'aparició d'una sèrie

de personatges singulars. Aquestes representacions tenen una considerable antiguitat, ja que en la Baixa Edat Mitjana van estar molt esteses a Europa. Com a preàmbul de la festa, de vegades es representa, sembla que des de mitjans del segle XIX, la vida de Sant Antoni i les temptacions a que és sotmès, tot i que Sant Antoni també apareix acompanyat pel personatge

de Sant Pau. Ambdós sants ostenten barbes llargues i van abillats amb roba fosca i barrets d'ales molts caigudes que quasi els tapen les cares. Sant Antoni porta un collar de mandarines (en altre temps foren pomes) que la gent intentarà llevar-li, en la mà d'una creu de fusta i en l'altra un breviari, mentre que Sant Pau porta un bastó llarg.

Descoberts mentre resen en una cabana del bosc (la barraca) per un dimoni espia, apareix una cohort infernal de dimonis, que capturen els sants. Seguidament els sants són assetjats i passejats, lligats a una corda, per un grup de dimonis que els porten per

tot el poble, casa per casa, i amb aquest motiu, sants i dimonis festius són obsequiats en cada llar a beure del porró familiar. La comitiva va precedida dels cremallers, dos personatges vestits amb capes negres que amb les seues grans teieres enceses sobre una mena de plat metàl·lic unit a un pal llarg il·luminen el trajecte, al llarg del qual els sants presenten de vegada en quan la creu als dimonis, que s'agenollen en la seua presència. La comparsa infernal que acompanya els sants ja apareix en els primers moments de la festa i en ella destaquen diversos personatges. Un d'ells és el despullat, un personatge en continu moviment que tira de la corda on van lligats els sants i que va vestit amb granota de llenç blanc, adornat amb dibuixos en roig i verd de diables, gripaus, dracs i serps, que du el cap destapat i blanquinat amb farina. En la seua cintura, esquelles menudes i penjant del coll unes veixigues de porc. En la comitiva apareixen també les botargues, aproximadament una dotzena de dimonis que, abillats com el despullat, però amb la cara tapada, recorren els carrers donant cops amb una porra de paper premsat (antigament eren fuets de bou), tant al sòl com a les dones que troben. Caracteritzats com a dimonis festius, les botargues no enfondeixen por, sinó més be gràcia i simpatia. Alguns estudiosos les han caracteritzades com a reminiscències dels buffons de ville que apareixen en les festes medievals per alegrar a la comunitat. Junt a les botargues apareixen el dimoniets, però amb la cara descoberta.

Al voltant d'aquesta cohort demoníaca desfila la filosea, encarnat per un home disfressat de dona. Du esquelles a la cintura, cara emblanquinada amb farina, jaqueta i llarga falda a ratlles roges, simulant la filosa, i el fus en actitud de filar. En la mà du una branca de pi amb tires d'esparg. És un personatge travestit, la filadora, molt freqüent al cicle carnestolenc ibèric, i que ací representa les temptacions que va haver de suportar el sant. Tots aquests personatges recorren els principals carrers dels pobles, pegant als sants amb les seues porres o tralles, apujant-se als balcons i fent parada en les cases dels majorals, els quals ofereixen pastes i licors a la comitiva, amenitzada amb la música del tabal i la dolçaina. El grup arriba a prop de la barraca on se simularà

el tancament, crema i mor dels sants, efectivament, en arribar a la plaça, els sants es refugien a l'interior de la barraca i els cremallers els boten foc amb les seues teieres. Durant algun temps, els sants resisteixen la calor i el fum, fins que en no poden suportar més, fugen per una porta falsa i s'alliberen de les hosts infernals. Mentre es va consumint la barraca, i un cop que han eixit o ressuscitat els sants, els participants en la Santantonada disparen coets donant voltes a la barraca en flames, per dins de la

qual passa també el públic. També es tradicional cantar-li coples a Sant Antoni mentre està dins la barraca o resar-li un paternòster.

Encara no havent cremat del tot la barraca comença la processó del matxos. Els majorals, a lloc de les seues cavalleries, i seguits de la gent que vullga dur un animal domèstic, desfilen fins arribar a la casa abadia, on el rector del poble els beneirà. Tot seguit la desfilada torna a la barraca per a finalment acabar en la casa del primer majoral, qui obsequiarà als genets amb una coqueta de mitja lliura i una copa de licor. Les brases de la barraca s'aprofiten per torrar xoriços o xulles.

El dia 17 de gener, festa de Sant Antoni, destaca la processó general al sant, així com l'anomenada sembrà i llaurà, que rememora una cerimònia màgica de la cultura rural estesa per altres zones europees, per tal d'obtindre una bona collita. En l'actualitat se sembren caramels o productes del camp, i un o dos matxos als quals se'ls incorpora una arada, simulen per la plaça l'acte de llaurar després de realitzada la suposada sembra. El dia culmina amb un ball rodant a la plaça Major.

El dia 18 de gener cal destacar el joc dels botets, consistent en botar en els peus junts sobre botets de vi mig unflats, guanyant el joc qui més botets salte. Es tracta d'una festa recuperada pels majorals en 1996, i que segon alguns investigadora rememora l'ascoliasmós grega, una celebració de les Dionísies rurals de l'antiguitat. La festa es complementa amb rostides de xulles i el consum de dolços tradicionals com pastissos, coques o rolletes fetes amb farina, aigua, oli, mel, confitura, aiguardent o carabassat.

En suma, la Santantonada de Forcall conté una sèrie d'elements festius singulars que li confereixen un valor especial alhora de subratllar el seu caràcter patrimonial: teatre popular amb un didactisme religiós, focs de vespra, figures simbòliques del bestiar infernal tradicional, components carnavalescos, elements pirotècnics, gastronomia i comensalitat associada, presència de l'arbre maio, sociabilitat festiva lligada a l'entorn rural el poble i els masos (majorals i confraria), música, balls i focs tradicionals, i rituals màgics de fertilitat, constitueixen tots els aspectes que en conjugació componen una bigarrada, rica i simbòlicament densa seqüència ritual on l'articulació d'elements materials i immaterials mereix ser especialment protegida sota la declaració de Bé d'Interès Cultural.

Prof. Dr. Antonio Ariño Villaroya
Prof. Dr. Gil-Manuel Hernández i Martí

Departament de Sociologia i Antropologia Social

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

INFORME SOBRE “LA SANTANTONADA” DE FORCALL.

Antecedents.-

Amb data 23 de març de 2004 va tindre entrada al Consell Valencià de Cultura l'escrit de l'alcalde de Forcall, Santiago Pérez Peñarroya, demanant un informe del Consell Valencià de Cultura per tal de poder recolçar la possible petició de declaració com Be d'Interés Cultural, en la categoria de Bens Inmateriais, la Festa de Sant Antoni a Forcall, popularment coneguda com “Santantonada”.

La petició va ser traslladada a la Comissió de Llegat Històric i Artístic del C.V.C. per a l'oportuna informació.

L'objecte de la petició per a una possible declaració correspon al conjunt de celebracions que es fan la vespra del dia del Sant (O el dissabte següent més pròxim en algunes ocasions), que comprén l'escenificació de la vida de sant Antoni, les danses i corregudes de dimonis, botargues i dimoniets, la lluita entre dimonis i sant amb la crema de la barraca i les trotades o corredises al voltant de la barraca.

Sobre el bé a protegir

Forcall, en la confluència dels rius Caldés, Cantavella i Bergantes, és una de les viles valencianes de passat històric remot més rellevant. A pesar que Mundina o Diago I dubten de la seua correspondència amb l'antiga Bisgargis, la capital d'Ilercavonia citada per Ptolomeo, actualment no ofereix incertitud que la ciutat cabdal ilercavona (i la romana Lesera) estava emplaçada en l'actual terme municipal forcallà, probablementment

en la Moleta dels Frares (jaciment descobert fa més de cent anys pel que fou rector de la Universitat de València, Nicolás Ferrer², i del que ara dirigeix les excavacions el professor Ferran Arasa).

El ric patrimoni civil monumental (el Palau dels Osset -també dit dels Miró-, l'edifici Consistorial -tots dos declarats B.I.C.- o el Palau dels Forts, el forn mediaval, la Casona dels Berga, les masies fortificades de Torre Amela, Torre Dionisio, Selló, Folch, ...) té un excel·lent contrapunt en les abundants construccions religioses (l'església parroquial -amb frescos al temple de Cruella-, el campanar barroc, o les nombroses ermites i convents així com les creus i peirons que cridaren l'atenció d'Espinalt³).

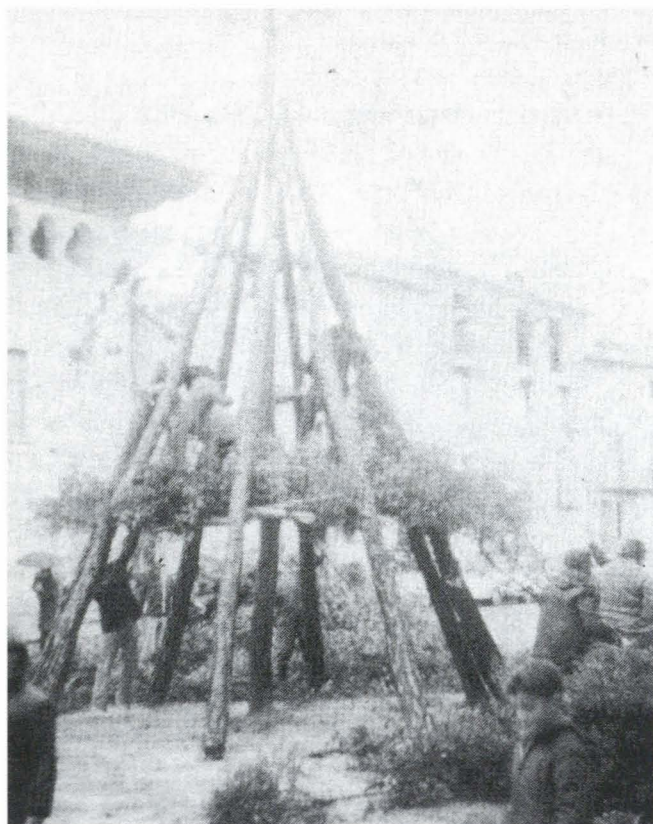
Un il·lustre fill d'aquestes terres, l'erudit mossen Manuel Milián Boix, va publicar més de cent estudis sobre l'excel·lent transcendència de Forcall en la història, etnografia, geografia, gastronomia, etc..., de tot el patrimoni en definitiva, de les terres del nord valencià⁴. I una de les tradicions festives, objecte del seu interès i estudi però també gaudi, es l'anomenada "Santantonada" o "Santantonà" en la que va introduir algunes xicotetes innovacions, tal i com explica el seu nebot i hereu Manuel Milián Mestre⁵:

"Su amor a las tradiciones le llevó a recobrar por entero la "Santantonà", o fiesta de San Antonio Abad, con la cabalgata de las botargas y demonios, de la Filoseta o Tentadora (hombre vestido de mujer), rodando las calles en la alta noche fría de enero en compañía de los santos eremitas Antonio y Pablo (este último con un collar de mandarinas alrededor del cuello). Era una fiesta única, purísimamente mediaval en sus orígenes, con la gran hoguera o "barraca" en la plaza Mayor, y la presentación de

la vida de San Antonio según un libretto original del Siglo XVIII de Carlos Gazulla de Ursino. A medianoche, cuando los dos santos habían pasado por en medio de la hoguera ardiendo, mosén Milián hacía que el tío Jaumet, el sacristán, tocase las campanas a difuntos. Era la noche más bella en la infancia de los niños forcallanos”.

La celebració dels solsticis d'estiu o hivern ha anat acompanyat, ja des de la prehistòria, a les vores de la Mediterrània de fogueres rituals. Com ofrena al “mes enllà” o com imploració a les divinitats, en demanda de benestar, salut, beneficis, molts pobles de la ribera mediterrània encenen puntualment focs públics. La capacitat del cristianisme per incorporar les pràctiques, ritus i advocacions ancestrals propiciarien que la festa invernall esdevinguera cristianitzada en la festivitat de sant Antoni. Així el “foc de sant Antoni”, una malaltia medieval contra la que combateren frares agustinians⁶ i l'atractiu popular del sant eremita amb totes les llegendes que envoltaren la seua vida, s'uní a l'antiga costum dels focs populars afavorint l'aparició d'una celebració, meitat cristiana meitat pagana, que té uns arrels profunds i una notorietat evident en les terres valencianes.

Si una de les fogueres més gran i probablement de més renom és la que s'enlaira a Canals, en la comarca valenciana de La Costera, les que s'aixequen a les comarques del nord, especialment als Ports, es manifesten plenes d'originalitat i farcides

d'aspectes rituals, religiosos, teatrals, literaris, gastronòmics i socials rellevants. Es a dir, són una magnífica i rica mostra etnogràfica. També en altres comarques, en moltes, s'encenen fogueres per sant Antoni però es als Ports on la celebració ofereix unes característiques peculiars i més rellevants. Cadascuna de les poblacions de la comarca morellana ofereix alguna particularitat en la festivitat però l'eix central de les celebracions oscil·la al voltant de la “barraca” (foguera que s'encendrà i on es refugiarà, provisionalment, sant Antoni, sòl o acompanyat, perseguit pels dimonis) i la dramaturgia sobre la vida del sant.

És, però, Forcall la població que més i més relleu ha sabut imprimir a la festa:

“Uno de los capítulos más ancestrales de Forcall es la Santantonada. La víspera del 17 de enero, la plaza Mayor se convierte en el eje de la vida del pueblo, que prepara con antelación la recogida del ramaje para plantar la espectacular “barraca” con una base en forma de cueva para dejar paso a San Antonio y San Pablo, así como a los vecinos y visitantes que buscan pasar por el fuego purificador.

Una comisión se dedica a dar vida a los protagonistas de la parodia cívico-religiosa, formando una comparsa de tres categorías: Dimonis, Botargues y Dimoniets. El Negre, el Despullat y la Filoseta arrastran y golpean a los anacoretas por todo el pueblo. Botargas y demonios corren y bailan, persiguen a las mujeres y escalan los balcones. En la plaza se representa la vida de San Antoni, costumbre que data del siglo XIX, y después se prende fuego a la hoguera” 7.

La Santantonada forcallana exemplifica per tant una forma de celebració popular ancestral revestida amb accions religioses posteriors que, d'alguna manera, podem dir es conjuminen en un procés etnogràfic que documenta la història i la societat del poble molt més que certs manuscrits.

Per tot això considerem que debem presentar les següents

Conclusions.-

1. Es oportú i convenient encetar l'expedient per a declarar Bé d'Interés Cultural, o una altra figura que li siga adient, la celebració de la festivitat de Sant Antoni –la Santantonada- de Forcall.
2. Tot i que la declaració hauria de considerar el be a protegir com d'immaterial (art.15.2.5º de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de Patrimoni Cultural Valencià) caldrà tindre en cura especial a l'hora de configurar tots els actes, manifestacions, textos, vestuari, etc... que configuraran el be etnogràfic a protegir. I la preocupació per mantenir il.lés qualsevol dels apartats de la festa.
3. El text de l'escenificació de la vida del sant, original de Carlos Gazulla de Ursino, probablement està farcit d'aportacions espúries posteriors de les que caldria explicar la seua supressió perquè ni són essencials en l'obra ni aporten cap aspecte interessant

des d'una vessant temporal o temàtica.

4. L'existència d'una comissió encarregada, junt a les autoritats civils o religioses, de mantenir la celebració i els aspectes culturals i etnològics de la Santantonada permet contemplar positivament la viabilitat futura de la festivitat més enllà de les alternàncies polítiques o de responsables eclesiàstics, tot i que la comissió actua com un element canalitzador d'una manifestació ben arrelada en la població.

5. Com assenyalàvem anteriorment les "santantonades" estan presents a tots els pobles de la comarca dels Ports (amb major o menor relevància però sempre amb originalitats i d'interès etnogràfic). En eixe sentit seria encomiable que des de Forcall, com població amb la celebració més coneguda i remarcable, o des d'algun organisme supramunicipal (comarcal o potser autonòmic) s'estructuraren programes difusors de la festa comarcal (cal dir que les poblacions interessades, sobre tot les menudes, ja escalonen els dies de celebració per tal que no s'encavallen i puguen gaudir els veïns de la zona de cadascuna de les festes) i accions dirigides a mantindre eficaçment una de les manifestacions populars valencianes més originals.

El Consell Valencià de Cultura agriria i consideraria ben important que des de

la Universitat Jaume I de Castelló, i d'altres centres, es col·laborara en l'estudi d'investigació d'aquestes importants manifestacions etnogràfiques.

6. Tot i que aquest informe és anterior al que legalment caldrà realitzar a proposta de la Direcció Cral. de Patrimoni Cultural Valencià, en cas d'incoar-se l'expedient corresponent, seria convenient que es remetira a més del peticionari, l'Ajuntament de Forcall, a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies, a la Diputació de Castelló i a la propia Conselleria de Cultura, Educació i Esport per si es considerara oportú l'inici d'accions encaminades a promocionar la festivitat d'acord amb el proposat a la Conclusió 5^a.

1 MUNDINA, Bernardo. "Historia, Geografía y Estadística de la Provincia de Castellón". Castellón de la Plana 1873

2 "DESDE LA ANTIGUA BISGARGIS", ARTICLE EN "Castelló, Poble a Poble". Castelló de la Plana, 1996.

3 ESPINALT, B.. "Atlante Español o Descripción general de todo el Reyno de España". Tomo IX, Descripción del Reyno de Valencia. Parte II. Madrid 1876.

4 "HOMENAJE A MOSEN MILIAN". dd.aa. Diputación de Castellón. Castellón de la Plana 1987.

5 MILIAN MESTRE, Manuel. "Manuel Milián Boix, vida y empeño de un investigador" en "Homenaje a Mosén Milián", op. ct.

6 MONFERRER, Alvar. "Sant Antoni, sant valencià". Consell Valencià de Cultura. València, 1993.

7 "DIMONIS, BOTARGUES Y LA GRAN BARRACA", EN "Castelló, Poble a Poble", op. ct.

Informe elaborat i aprovat pel
CONSELL VALENCIÀ DE CULTURA
al ple de la sessió del 28 de juny del 2004,
sobre la "Santantonada" de Forcall.

Forcallans que fan possible la continuïtat d'una tradició

MAJORALS

La santantonà

AJUNTAMENT DE FORCALL

TABALETERS I DOLÇAINERS DE FORCALL

LA SANTANTONÀ

COMISSIÓ DE FESTES

COL.LABORA:

**FEDERACIÓ VALENCIANA
DE MUNICIPIS I PROVÍNCIES**

PATRONAT DE TURISME

FESTA D'INTERÈS TURÍSTIC NACIONAL

Per a donar una major difusió a la festa s'ha considerat important que la mateixa tingue el caràcter de festa d'interès turístic nacional, per això des de l'ajuntament s'ha iniciat aquest procediment enviant la documentació a l'Agència Valenciana de Turisme per a que inicie aquest procediment i la concessió final. No obstant es interessant que tots els forcallans i aquells que ens visiten en aquestes festes i en altres moments de l'any s'impliquen per a que pugue ser una realitat aquesta declaració que comportaria una major difusió de la festa.

Per tant s'adjunta a aquest programa una fulleta on podreu deixar la vostra firma per a que aquest fet siga una realitat.

Gràcies.

